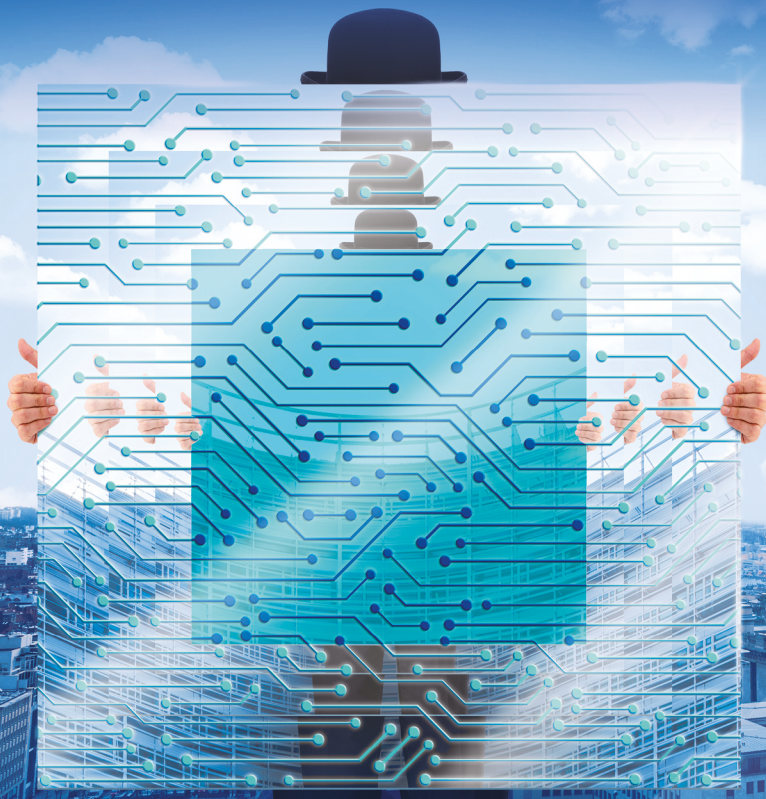

FARI

AI
FOR THE
COMMON GOOD
BRUSSELS

CONFERENCE
2023

**STUDENTENCOMMITTEE
KRANT & PERSPECTIEVEN**

**Vandaag inclusief,
voor de burger van morgen**

**11 — 12
SEPTEMBER**

UNIVERSITÉ
LIBRE
DE BRUXELLES

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

11 september 2023

Sessie 1: Lokale en duurzame
**AI VOOR EEN EFFECTIEF,
REALISTISCH EN AUTONOM GEBRUIK** **P. 4-5**

Sessie 2: Burgers & AI
BURGERS & AI **P. 6-7**

Sessie 3: Mobiliteit & AI
**MAAS: IS HET WEL ECHT
VOOR DE MASSA?** **P. 8-9**

Sessie 4: Publieke diensten & AI
SERVER OF THE PEOPLE? **P. 10-11**

12 september 2023

Sessie 1 : Justitie & AI
**RECHTVAARDIGHEID EN ARTIFICIËLE
INTELLIGENTIE: ZIJN WE ER KLAAR VOOR?** **P. 12-13**

Sessie 2: Overheidsopdrachten & AI
HET ONTLEDEN VAN DE MACHINE **P. 14-15**

Sessie 3 : Het concept «Legal Protection Debt»
in het proces van machinaal leren
WAT ALS GOD EEN NEUTRAAL NETWERK WAS? **P. 16-17**

STUDENTENCOMMITTEE KRANT & PERSPECTIEVEN

Vandaag inclusief, voor de burger van morgen

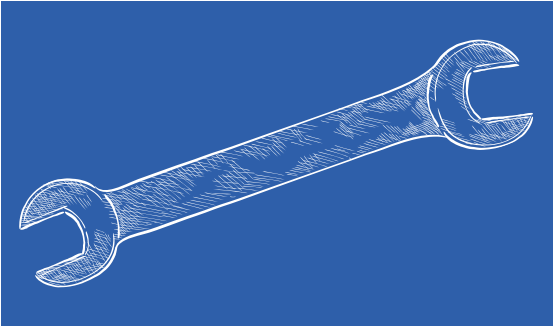
De FARI-conferentie wil publieke en private spelers, academici en burgers samenbrengen. Om te bepalen welke lessen we moeten trekken, hebben we in 2022 een bilateraal comité van waarnemers opgericht dat bestaat uit Brusselse administraties en onderzoekers. Haar opdracht? De meest relevante aanbevelingen voor onze regio samenvatten. Voor 2023 wilden we nog een stap verder gaan door rekening te houden met lokale en burgerlijke kwesties: het burgerpanel van FARI mobiliseerde een comité van studenten om - in het Frans en het Nederlands - hun visie te geven op de inhoud van de conferentie. Waarom deze nieuwe entiteit? Om de burgers van morgen bij de debatten te betrekken zodat ze ons kunnen helpen om te werken in het belang van de toekomstige generaties, om de rol van de studenten in onze structuur te versterken en om nog meer leven in het evenement te brengen.

In deze brochure leest u de visie van vijf studenten van de ULB en de VUB die betrokken zijn bij initiatieven die verband houden met de uitdagingen van transitie en duurzaamheid. De teksten zijn levendig, aandachtig, bezorgd, verwonderd, utopisch en pragmatisch tegelijk. Ze zijn geschreven met behulp van een hot-writing protocol. Degenen die de FARI 2023 conferentie hebben bijgewoond, zagen hun artikelen afgedrukt op A4-tjes die aan hen werden uitgedeeld toen ze de conferentie verlieten. Deze artikels, die vlak na elke conferentie werden geschreven, werden enkele uren na het bijwonen van de presentaties, verspreid. Zo was elke sessie van de FARI conferentie, met uitzondering van de laatste, het onderwerp van een samenvatting en een carte blanche, soms een opiniestuk, een verslag of een stukje fictie. Deze teksten weerspiegelen de ervaring van het bijwonen van de FARI-conferentie: luisteren, denken, begrijpen, vragen stellen, twijfelen, relativeren en soms doordrammen. Of je nu de conferentie bijwoonde of meer wilt weten, deze pagina's zijn geschreven met u in gedachten om het debat levend te houden.

Tot volgend jaar voor de conferentie van 2024!

VOOR EEN EFFECTIEF, REALISTISCH EN AUTONOOM GEBRUIK

Artificiële intelligentie als gereedschap, op mensmaat, zo begrijpelijk en toegankelijk als een moersleutel. Een gereedschap dat beantwoordt aan concrete behoeften, dat bestaat voor een extern doel. Net als een moersleutel kan het worden aangepast en hergebruikt, kan het worden gedeeld en is het robuust. Je kan er gebruik van maken de resultaten zien.

Samenvatting conferentie

Na een reeks lezingen door politici, academici en verantwoordelijken van onderzoekscentra en universiteiten, gaat de eerste sessie van de 2023 FARI conferentie van start. Deze inleiding schetst de sfeer: artificiële intelligentie en robotica mogen dan weinig bekende onderzoeksthema's zijn, de meeste sprekers willen het bewustzijn over deze hulpmiddelen en hoe ze werken vergroten.

Tijdens deze lezingen komt belang naar boven van andere wetenschappen te betrekken, andere gezichtspunten, bij het bestuderen van deze nieuwe technologieën. Het belang van wetenschap voor de maatschappij, voor burgers. Dit was vooral merkbaar toen twee sprekers in hun toespraken naar hetzelfde citaat verwezen, waarmee ze aangaven dat wetenschappelijke vooruitgang een doel moet dienen.

Hierop volgden presentaties van zes sprekers die waren gekomen om te vertellen over hoe hun werk deel uitmaakt van, en voortdurend streeft naar het herdefiniëren van, wat kunstmatige intelligenties tot lokale en duurzame technieken kan maken. Ze bieden ons een genuanceerdere kijk op deze technologieën. Er wordt opgeroepen tot voorzichtigheid bij het gebruik ervan, tot het besef dat ze niet de oplossing zijn voor elk probleem.

De sprekers vertellen om de beurt over hun projecten en hoe ecologische, democratische en lokale kwesties verweven zijn in hun werk. Ze praten over low-tech samenwerking tussen burgers en duurzaamheid. Er wordt gesproken over hoe deze hulpmiddelen tegemoet kunnen komen aan de noden.

Nour Verkindere - SiTO

Carte Blanche

De eerste vraag die ik mezelf stelde toen Léa contact met me opnam met het idee om deel te nemen aan de conferentiecycclus, was of onze samenwerking wel geschikt was. Ik ben een student politieke en sociale wetenschappen, betrokken bij sociale en ecologische kwesties, en ik vraag me af waar we de gemeenschappelijke grond kunnen vinden om samen iets op te bouwen. Want als mensen het over artificiële intelligentie hebben, roept dat bij mij niet echt een duurzaam beeld op. Ik stel me grote, ultravervuulende energiecentrales voor die gegevens van burgers gebruiken om nogal duistere redenen die volgens mij niet erg goed passen bij de waarden van onze Vergadering (de SiTO). Ik kan me ook voorstellen dat robots eenvoudige dingen doen. Wat mij betreft is kunstmatige intelligentie een opwelling van wetenschappers, die schommelen tussen een fascinatie voor technische vooruitgang op zich en een fantasie van mensen die losgekoppeld zijn van elke noodzaak om te werken. In feite was kunstmatige intelligentie voor mij techno-solutionisme, een prachtige illusie die ons regelrecht de afgrond in zou leiden.

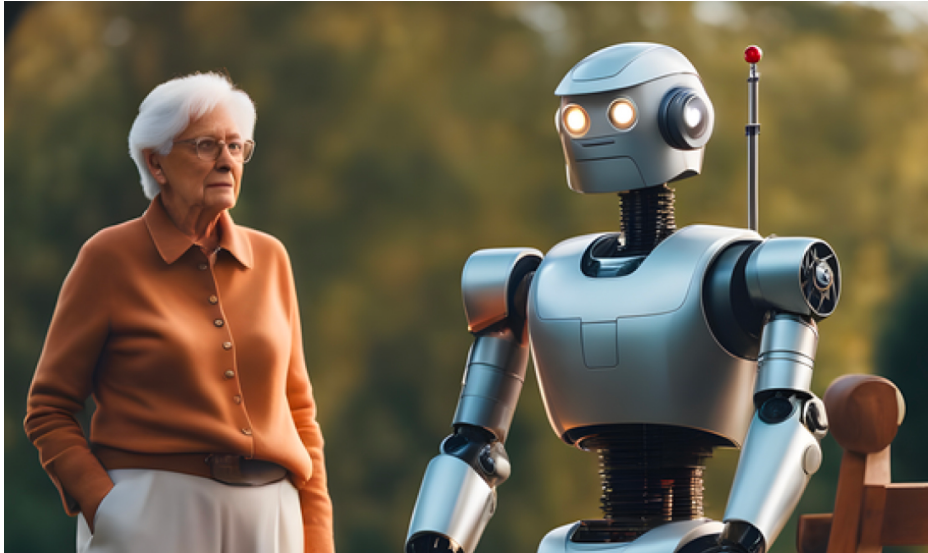
En dan heb ik mijn eerste interview met Léa, die me snel uitlegt dat het daar eigenlijk niet om gaat. Dat artificiële intelligentie ook over algoritmes gaat en dat deze algoritmes gebruikt kunnen worden om mensen te helpen hun dagelijks leven te managen. Ik begin het beter te begrijpen. Ik dacht dat we een reeks conferenties zouden bijwonen over hoe we AI duurzamer kunnen maken en vervolgens over hoe technologie ons allemaal gaat redden, maar ik realiseer me nu dat het denkproces complexer is. Ten eerste roept het de vraag op naar de plaats van technologie in een duurzame toekomst. En ten tweede roept het de vraag op naar het gebruik ervan. Als we daar de kwestie van lokalisme aan toevoegen, komen we op een idee dat meteen concreter is.

Naar mijn mening is de kwestie van interdisciplinariteit, die genoemd werd door verschillende mensen naar wie we tijdens deze sessie hebben geluisterd, van cruciaal belang. Een technisch hulpmiddel moet worden ontwikkeld en gebruikt met een direct bewustzijn van de echte problemen in de praktijk. We moeten de noden die worden uitgedrukt begrijpen, begrijpen wat het probleem is, welke oplossingen mogelijk zijn en welke nieuwe problemen deze nieuwe oplossingen met zich meebrengen. En we moeten dit doen met een systemisch begrip van de vraag die wordt gesteld. Willen we een efficiënte technologie die geen rekening houdt met ecologische kwesties? Willen we een efficiënte, milieuvriendelijke technologie die geen rekening houdt met sociale kwesties? Hoe kunnen de verschillende interpretaties gecombineerd worden om de oplossingen zo veelomvattend mogelijk te maken? Dit is een bredere vraag, maar wel een die volgens mij gesteld moet worden als we een instrument willen perfectioneren dat effect kan hebben op de wereld.

Meer specifiek over artificiële intelligentie hoorden we tijdens deze sessie veel toespraken over de noodzaak om nauw samen te werken met burgers en verschillende experts. We kregen ook te horen over de ecologische en milieuvriendelijke aard van deze technologieën.

In principe zijn de twee velden die me aanvankelijk zorgen baarden, gevuld. We hebben nu een instrument dat door burgers kan worden gebruikt en waarmee duurzaamheidsvraagstukken kunnen worden aangepakt. De vraag die voor mij aan het eind van deze eerste sessie echter open blijft, is die van het gebruik en de toe-eigening door burgers. Kunnen we technologieën voor kunstmatige intelligentie toegankelijk maken, collectief en op menselijke schaal? Het lijkt mij dat dit ook de kwestie van democratisering is, en het potentiële belang van deze technieken voor burgers. Het ligt in de mogelijkheid voor de gemeenschap om autonoom gebruik te maken van de informatie die deze technieken ons kunnen bieden. Want misschien ligt de grootste kracht van deze technieken wel in het feit dat ze burgers in staat stellen om het spel van zelfbeheer te spelen, om een analyse aan te bieden die is aangepast aan hun specifieke realiteit en die helemaal van hen is.

Nour Verkindere - SiTO

Het beeld is gegenereerd met behulp van artificiële intelligentie en toont de ontmoeting tussen een burger en het gangbare beeld van de machine. Er moet worden opgemerkt dat dit soort samenstelling niet zonder betekenis is, gezien de onderwerpen die het computerprogramma kiest om af te beelden, en de manier waarop. Dezelfde zoekopdracht die bepaalt dat de vrouw zwart is, leidt tot een voorstelling van een vrouw in de woestijn in traditionele kleding.

Samenvatting conferentie

Artificiële intelligentie - robotica - data - veiligheid - soevereiniteit - ...

Dit zijn slechts een aantal termen die debatten doen oplaaien in de publieke, private en persoonlijke omgeving. Welke rol moeten burgers spelen bij de implementatie van AI in onze steden? De participatie van burgercomités (al dan niet lokaal) lijkt een belangrijke kwestie te zijn, die vragen oproept over de soevereiniteit en toegankelijkheid van technologieën voor iedereen. Burgers lijken de nieuwe besluitvormers te zijn, als de toekomstige gebruikers van de systemen die worden ingevoerd.

Dit roept een aantal vragen op;

- Het vakjargon is een grens die experts en politici moeten doorbreken om vrije toegang tot kennis te geven.
- Het vormen van commissies veroorzaakt het probleem van vertegenwoordiging en dus van de sociaal-culturele inclusie van minderheden in de processen. Het omgekeerde geldt voor toegankelijke datasets; «wanneer wordt een zwarte vrouw president van de Verenigde Staten?».
- Het burgeronderzoek via een digitaal platform lijkt het meest geschikt, wat leidt tot vragen over hoe de gegevens in kwestie moeten worden gebruikt. Hoe moeten de gegevens worden beheerd? Welke rol moeten publieke/private instellingen vervullen?

Een belangrijk punt voor de «onbekenden» is de toegang tot de kennis die nodig is om deel te nemen aan het debat. Sommige bedrijven werken aan het vergemakkelijken en populariseren van de toegang tot technologieën in lijn met de SDGs. De boodschap is niet eenvoudig of eenzijdig: « Make society ready for robots or make robots ready for society?», een vraag in twee richtingen die de verschillende spelers aanmoedigt om samen te komen en nieuwe verbindingen aan te gaan om de uitdagingen van vandaag aan te pakken. In een globale visie op systemen worden de relaties tussen dingen complex. Moeten we AI opnemen in ethische debatten? Of moeten we de bijen erbij betrekken?

Baptiste Aimé - Bureau Transition Écologique

Fictie

Robots, artificiële intelligenties die geprogrammeerd zijn om de arbeidersklasse van hun werk te verlossen, nemen de taken op zich die onmisbaar maar ondankbaar zijn voor een goed functionerende staat. In onderling overleg wordt de financiële winst die ontstaat door onbetaalde lonen aan robots eerlijk herverdeeld onder iedereen die vervangen is door een verbeterde machine. Dit deel van de bevolking zou dus kunnen leven zonder te werken als ze dat wilden.

In het begin was er een gemeenschappelijke luiheid, een soort wraak op het leven, een blijdschap omdat ze zich niet hoefden in te spannen, zoveel inspanning werd er van hen geëist tijdens hun jaren van zwoegen. Beetje bij beetje maakte deze vorm van overwintering plaats voor een hyperactiviteit. Er ontstonden collectieve moestuinen, politieke groeperingen en een stadsvlucht kwam op gang. Steden werden groener en meer gemeenschappelijk. De deelname aan politiek en stemmen explodeerde onder de bevrijde klassen, met een recordopkomst bij verkiezingen. Nieuwe bewegingen bloeiden op en nieuwe doelen, strijd en ideeën werden onderdeel van partijplannen.

Een van de voordelen was het verlichten van de overbevolking in ziekenhuizen. Ze konden hun verplegend personeel nu minder intensieve werktijden garanderen. Dit was mogelijk omdat het aantal arbeidsongevallen afnam en de levensverwachting steeg. Het aantal uur dat in het ziekenhuis werd doorgebracht, daalde drastisch. De medische zorg voor patiënten werd kwalitatief beter, waardoor er een opwaartse spiraal in de zorgwereld ontstond.

Steden stapten af van het gebruik van auto's in het voordeel van zachte mobiliteit. De aanzienlijke tijdswinst die het gebruik van robots opleverde, zorgde ervoor dat mensen minder haast hadden. Voor het grootste deel van de bevolking behoorde de reis van dertig minuten van huis naar het werk tot het verleden. Dit betekende dat mensen op straat konden wandelen in hun eigen tempo, zonder dat ze onder druk werden gezet door een baan of een werkgever.

Andere positieve effecten volgden elkaar op en meer staten besloten om de wet in te voeren.

Lucien Veys - SiTO

MAAS: IS HET WEL ECHT VOOR DE MASSA?

FARI

Deze afbeelding geeft de urgentie van het mobiliteitsprobleem in stedelijke gebieden weer.

Maar hoe zit het met jou? Heb jij er ooit van gedroomd om files met één druk op de knop te laten verdwijnen?

#DigitaalVervoer

Samenvatting conferentie

Het doel van de conferentie «Mobility & AI» was om mensen bewust te maken van de integratie van artificiële intelligentie in de mobiliteitssector. Verschillende onderwerpen werden verkend, waaronder de voordelen van AI in mobiliteit, innovatieve diensten zoals MaaS en inclusie in de digitalisering van mobiliteit.

Wat de voordelen betreft, toonde de conferentie aan dat intelligente mobiliteit kan bijdragen tot bepaalde duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. Dit geldt in het bijzonder voor MDG 5 over gendergelijkheid, door geïsoleerde vrouwen meer onafhankelijkheid te bieden. De toepassing van AI kan het gebruik van het openbaar vervoer vergemakkelijken en tegelijkertijd deze vrouwen onafhankelijker maken. Andere concrete voorbeelden van de voordelen van AI in het openbaar vervoer werden ook besproken, zoals het bedrijf Abellio Bus, dat artificiële intelligentie gebruikt om ongelukken te voorkomen en zo het leven van buschauffeurs in de stad te vereenvoudigen.

Tijdens de conferentie werden ook nieuwe diensten zoals 'Mobility as a Service' onder de loep genomen, waarbij de nadruk lag op de uitdagingen van de invoering ervan, het beheer van de controle erover en de kansen die het biedt. Hierop wordt dieper ingegaan in het tweede deel van dit artikel.

Een centraal punt van de conferentie was inclusie in de digitalisering van mobiliteit. Er is namelijk sprake van een groeiende digitale kloof, die verschillende aspecten raakt, zoals toegang tot digitale apparatuur, digitale cultuur, de geografische locatie van gebruikers en de taal die ze spreken. Het is daarom essentieel om dit probleem aan te pakken zodat de consequenties ervan beperkt blijven.

De conclusie van de conferentie was dat de integratie van AI in mobiliteit een antwoord kan bieden op de huidige maatschappelijke en ecologische uitdagingen, maar dat het essentieel is om rekening te houden met alle stakeholders bij het nemen van beslissingen over en de implementatie van deze nieuwe technologieën.

Zoé Guelenne - Solvay Sustainability & Business Club

Carte Blanche

Naarmate de stedelijke bevolking groeit, neemt de druk op de mobiliteit in onze steden toe. Dit leidt tot maatschappelijke en milieuproblemen die ons ertoe aanzetten onze vervoerswijzen te herdenken.

Deze uitdagingen hebben geleid tot innovatieve alternatieven, zoals Mobility as a Service (MaaS), een ambitieuze benadering van het beheer van stedelijke mobiliteit die verschillende vervoerswijzen integreert in een personaliseerbare applicatie. Op een hoger niveau zou deze dienst het leven van gebruikers een stuk gemakkelijker kunnen maken door reisplanning, boeking en betaling samen te brengen op één enkel platform. Het gaat niet langer alleen om een individuele visie op mobiliteit, waarbij iedereen zijn eigen vervoermiddel heeft, maar om een gedeelde dienst.

MaaS lijkt een open deur te zijn voor het oplossen van hedendaagse mobiliteitsproblemen zoals stedelijke congestie, vervuiling en afhankelijkheid van de eigen auto. Het is echter belangrijk om in gedachten te houden dat de effecten op mobiliteit onzeker blijven door het kleine aantal grootschalige piloottesten.

Een ander obstakel voor deze dienst is de onzekerheid rond twee belangrijke spelers: openbaarvervoersbedrijven en de overheid. Een sleutelement voor het succes van MaaS is de samenwerking van openbaarvervoersbedrijven. Hoe kunnen gebruikers een compleet platform aangeboden krijgen als hun gebruikelijke openbaarvervoersdiensten er niet in geïntegreerd zijn? Daarnaast is de steun van politieke beleidsmakers essentieel om een geschikt regelgevend kader te ontwikkelen en te investeren in infrastructuur om een groot geografisch gebied te kunnen bestrijken.

Tot slot blijven er vragen bestaan rond een derde en waarschijnlijk belangrijkste stakeholder: de burger. Het implementeren van een MaaS-dienst brengt de noodzaak met zich mee een smartphone te gebruiken, te weten hoe een applicatie te downloaden en vertrouwd te zijn met het online boeken van diensten. Als MaaS echt ontworpen moet worden voor de massa, moet er rekening gehouden worden met elke stakeholder. We zullen waarschijnlijk moeten nadenken over het behoud en de uitbreiding van het aantal vaste verkooppunten, waar het bijvoorbeeld mogelijk zal zijn om gepersonaliseerde vervoersbewijzen te verkrijgen en toegang te krijgen tot een duidelijke beschrijving van de verschillende beschikbare vervoerswijzen. Een andere oplossing zou kunnen zijn om de betrokken bevolking te ondersteunen in hun technologische opleiding en ervoor te zorgen dat iedereen toegang heeft tot de nodige uitrusting om te kunnen gebruikmaken van de MaaS-dienst.

Kortom, «Mobility as a Service» (MaaS) is een belangrijke kans om een antwoord te bieden op de mobiliteitsuitdagingen van vandaag. Het succes ervan zal echter afhangen van een nauwe samenwerking tussen publieke en private spelers en een inclusieve aanpak die rekening houdt met de behoeften van alle burgers. Als we deze aanbevelingen uitvoeren, kan MaaS de sleutel zijn tot een duurzamere en gastvrijere stad.

**Zoé Guelenne -
Solvay Sustainability & Business Club**

SERVER OF THE PEOPLE?

**“Artificial
intelligence
must be
regulated”**

everyone in 2023

Dit is een bewerking van een van de dia's in de presentatie van Jens Andresen Osberg. De stelling lijkt een algemeen gevoel te vertegenwoordigen dat we allemaal lijken te delen, maar laat vragen open over wat het precies inhoudt en hoe het moet worden bereikt. Hoewel we soms spreken van een kloof tussen het breder publiek en stakeholders in het veld, denk ik dat deze stelling een voorbeeld is waarbij niet onze wensen en bedoelingen het mysterie zijn, maar de meer concrete uitvoering.

Samenvatting conferentie

Stel je een server voor in een datacenter die letterlijk mensen ‘bedient’ (to serve, eng.) door te helpen bij de werking van openbare diensten. In plaats van het dystopisch beeld waarin mensen tot slaaf worden gemaakt door een kunstmatige superintelligentie, liet deze sessie zien hoe toepassing binnen AI de openbare dienstverlening kan verbeteren.

Karolien Scheerlinck demonstreerde bijvoorbeeld hoe de VDAB AI gebruikt om tewerkstelling te verbeteren door het matchingsproces tussen werkgever en werknemer te optimaliseren. Belangrijk was de nadruk op hoe hun ethisch comité een adviserende rol speelt bij het gebruik van deze technologie.

Verder besprak Cerstin Mahlow hoe AI de geletterdheid van mensen kan versterken door taaltools te implementeren die helpen bij het begrijpen en schrijven van taal. De spreker legde ook de nadruk op algemene digitale geletterdheid, wat het algemene vermogen inhoudt om te lezen, schrijven en navigeren in de huidige digitale wereld. Het is een essentiële vaardigheid voor participatie in de samenleving. Er werden echter praktische bedenkingen gemaakt over de kwaliteit en herkomst van trainingdata om dergelijke modellen te bouwen.

Het implementeren van dergelijke tools brengt echter ook uitdagingen met zich mee. Jens Andresen Osberg liet blijken dat hoewel er een consensus lijkt te bestaan om AI te reguleren, deze taak gemakkelijker gezegd is dan gedaan. Bij het reguleren van AI moet rekening worden gehouden met huidige en toekomstige regelgeving. Bovendien omvat AI veel verschillende technologieën die veel verschillende risico's en uitdagingen met zich meebrengen. Belangrijk is ook dat wanneer regelgeving wordt geïnterpreteerd door een dienst die gebruikmaakt van AI, er een kloof lijkt te bestaan tussen de eindgebruiker en hun inbreng over hoe de wet moet worden toegepast om hun rechten te beschermen.

Agnès Ruffat benadrukte hoe AI een sleutelrol kan spelen in overheidsdiensten, maar dat er nog veel open vragen zijn over ‘hoe’. Een van de vele uitdagingen waar we momenteel voor staan is data soevereiniteit en het recht bijvoorbeeld, met de vraag ‘hoe’ en ‘door wie’ data wordt gecontroleerd.

Elisey Gretchko - Studiekring Vrij Onderzoek

Carte Blanche

Laten we terugkeren naar het beeld in de inleiding over hoe we de dystopische kijk op AI kunnen omdraaien. We krijgen dan een utopisch beeld waarin AI wordt gebruikt voor het algemeen belang om ons te helpen in maatschappelijke uitdagingen.

Inderdaad, AI die het publiek helpt bij het navigeren op de arbeidsmarkt kan nuttig blijken. Toch moest ik denken aan het voorbeeld van Liliana Carrillo (citizens & AI sessie) over een hypothetisch AI-model dat voorspellingen zou maken over de volgende president van de Verenigde Staten. Aangezien alle presidenten tot nu toe mannen waren, is het waarschijnlijk dat zo'n model een bias zou hebben in de voorspelling dat de volgende president ook een man zou zijn. Dit relateert aan de bezorgdheid van Cerstin Mahlow over het belang van datakwaliteit.

Cerstin Mahlow haalde ook algemene datageletterdheid aan en verwees naar het fenomeen van de 'digitale kloof', dat betrekking heeft op de beschikbaarheid van technologie voor verschillende lagen van de samenleving, waaronder meer kwetsbare bevolkingsgroepen die door de mazen van het net vallen bij het gebruik ervan. We moeten er dus voor zorgen dat een wervende AI-agent inclusief is, niet alleen wat betreft mogelijke vooroordelen en bias in de voorspellingen die het doet, maar ook wat betreft het gebruik en de beschikbaarheid ervan om een verergering van de digitale kloof te voorkomen. Meer concreet in het geval van een AI-wervingsagent moeten we bias vermijden die kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt kunnen benadelen, en moeten we er bovendien voor zorgen dat deze kwetsbare groepen gemakkelijk kunnen overstappen op het gebruik van deze technologie.

Ik was ook verrast om te horen dat de VDAB het gebruik van hun AI-toepassing pas na het positieve advies van hun commissie had aangekondigd. Vaak willen organisaties eerst pronken met het gebruik van een tool, ook al blijft de effectiviteit op dat moment soms twijfelachtig. Toch kan ik de aanvankelijke aarzeling om de toepassing meteen in de schijnwerpers te gooien begrijpen, omdat je eerst de effectiviteit van de toepassing wilt bewijzen. Bovendien is er de vraag hoe het publiek zou kunnen reageren. We leven nog steeds in een tijd waarin scepticisme over AI alom aanwezig is. Daarom ben ik het eens met het standpunt van Cerstin Mahlow over de noodzaak en het belang van algemene digitale geletterdheid. Het kan niet alleen de inclusie en participatie van het publiek verbeteren, maar hen ook kritischer laten nadenken over de huidige problemen. Zoals meneer Osberg al aangaf, zijn veel mensen het erover eens dat AI gereguleerd moet worden, maar de praktische uitvoering van deze wens is veel moeilijker dan het lijkt. Door de algemene digitale geletterdheid van mensen te vergroten, is er veel meer grond om concrete suggesties te geven over hoe AI ethisch kan worden gereguleerd.

Tegelijkertijd moedig ik stakeholders aan om ook open te staan voor de huidige zorgen die vanuit de brede maatschappij komen. Doorheen de conferentie werd vaak gezegd dat er een soort kloof bestaat tussen het breder publiek en de stakeholders. Kritische discussie is inderdaad moeilijk als het breder publiek een bepaalde mate van kennis ontbreekt om deel te nemen aan het discours. Toch uiten ze een meer emotionele boodschap die gaat over existentiële vragen en angsten zoals hun eigen agency, werkzekerheid en hun plaats in deze nieuwe digitale wereld. Dit zijn op zichzelf ook valide zorgen die een sensibele aanpak vereisen.

Tot slot wil ik benadrukken dat ik niet tegen het gebruik van kunstmatige intelligentie ben voor openbare diensten. Ik heb vertrouwen in de goede bedoelingen en het ethisch gebruik van dergelijke technologie, inclusief de opmerkelijke inspanningen van alle sprekers tijdens deze sessie. Deze conferentie heeft briljante denkers bijeengebracht die zowel kritisch als optimistisch kunnen kijken naar de ontwikkeling van hun vakgebied. FARI heeft een verscheidenheid aan specialisten uit verschillende disciplines bijeengebracht om de verschillende domeinen die kunstmatige intelligentie met zich meebrengt te bestrijken. In de toekomst hoop ik meer discussie tussen de specialisten te zien, om zo ook een echte multidisciplinaire aanpak te hanteren in een multidisciplinair veld als kunstmatige intelligentie. Kritisch denken, inclusie en multidisciplinair pluralisme zijn kernwaarden die wij van Studiekring Vrij Onderzoek aanmoedigen, omdat we geloven dat we op deze manier effectief oplossingen kunnen vinden voor het algemeen belang.

Elisey Gretchko - Studiekring Vrij Onderzoek

RECHTVAARDIGHEID EN ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE: ZIJN WE ER KLAAR VOOR?

FARI

Deze afbeelding geeft perfect de positie van artificiële intelligentie op het gebied van justitie weer: een aanvullend hulpmiddel in plaats van een vervanging voor advocaten en rechters, een vector van mogelijkheden en een middel om het rechtssysteem te optimaliseren.

Samenvatting conferentie

Tijdens de conferentie kozen de sprekers ervoor om zich te richten op het sociale probleem van toegang tot justitie. Omdat gerechtelijke procedures een luxe zijn geworden, hebben steeds minder mensen de middelen om dit proces aan te gaan. De belangrijkste zorg van de conferentie was daarom: Hoe kunnen we iedereen gelijke toegang tot recht verschaffen en hoe kan AI hieraan bijdragen?

Een aantal pistes voor de implementatie van AI in het rechtssysteem werden tijdens de lezingen verkend. Allereerst werden bepaalde zorgen geuit, zoals de impact die AI zou kunnen hebben op het rechtssysteem. Zijn we bereid om een bepaalde autoriteit in algoritmen te erkennen? Hoe zouden we reageren als belangrijke rechten worden aangetast door AI? Zouden we kunnen uitkomen bij een oppervlakkige aanpak van het oplossen van rechtszaken? Een ander aandachtspunt was de werkelijke voordelen van de toepassing van AI in de rechtspraak. Estland heeft bijvoorbeeld zijn rechtssysteem in hoge mate gedigitaliseerd. De ingevoerde instrumenten zijn echter niet naar tevredenheid van juristen, en de ervaring van burgers met deze tools is niet bevorderd.

Er werden ook gedurfde ideeën besproken, waaronder de creatie van een juridische generatieve AI, effectiever dan zijn soortgenoot ChatGPT op het gebied van justitie. Het idee is om een open-source systeem te maken met medewerking van verschillende universiteiten, waarbij alle burgers toegang hebben tot de gegevens en de manier waarop de AI wordt getraind.

Tot slot werden enkele belangrijke punten genoemd om in het achterhoofd te houden: Algoritmen herhalen en versterken dezelfde vooroordelen als mensen. Het is belangrijk om een waarde te hechten aan onze privégegevens voordat we ze delen. Het gebrek aan transparantie van AI kan een bedreiging vormen voor de rechtsstaat. We moeten alert blijven op de digitale kloof die ontstaat met sociaal kwetsbare individuen.

Zoé Guelenne - Solvay Sustainability & Business Club

Carte Blanche

De centrale vraag die alle debatten over justitie en artificiële intelligentie bezighoudt, is of we op dit gebied echt op AI kunnen vertrouwen of niet. Er worden namelijk vaak vragen gesteld over het vermogen van algoritmen om de bijzonderheden te begrijpen die elke zaak uniek maken, over hun gebrek aan transparantie of over de legitimiteit van dit hulpmiddel op een gebied dat zo complex en abstract is als rechtvaardigheid.

Maar na het bijwonen van deze inspirerende conferentie blijf ik achter met een andere vraag: is België klaar om AI te introduceren in zijn rechtssysteem? Net zoals de smid de kunst van het hanteren van het aambeeld moet beheersen om de sterkste kettingen te smeden, is het noodzakelijk dat het rechtssysteem een grondig begrip heeft van hoe AI werkt. Toch lijkt het erop dat de relatie tussen rechters, advocaten en artificiële intelligentie nog in de kinderschoenen staat.

Bovendien kunnen we artificiële intelligentie alleen in het rechtssysteem introduceren als er voldoende wettelijk kader is. Maar het duurt lang voor er regelgeving is rond AI en de achterstand van de wet op het gebied van innovatie lijkt niet meer in te halen. We hoeven alleen maar te kijken naar de puinhoop die het gebruik van AI heeft gecreëerd, alleen al op het gebied van intellectueel eigendom, om te beseffen dat er niet snel een homogeen en relevant kader zal komen. Dit klimaat van juridische onzekerheid is niet bevorderlijk voor het ontstaan van een rechtssysteem waarin AI een belangrijke rol zou spelen in de besluitvorming, met het risico dat bepaalde ethische regels worden overtreden.

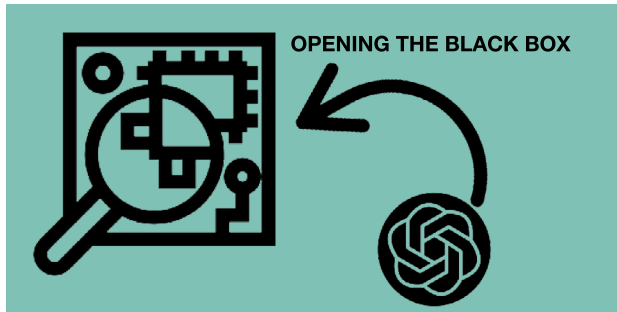
Ik ben ervan overtuigd dat artificiële intelligentie haar plaats heeft in het rechtssysteem. Het kan dienen, en doet dat misschien al, om de classificatie van dossiers te optimaliseren, de vervelende taak van het navigeren door juridische bronnen te vergemakkelijken, of te helpen met administratieve basistaken. Ik ben ook van mening dat hulpmiddelen om burgers te ondersteunen bij online juridisch advies door professionals moeten worden ontwikkeld. Te veel mensen vertrouwen namelijk nog steeds op de aanbevelingen van Chat-GPT op dit gebied, wat gevaarlijk kan zijn gezien de neiging van de Chatbot om te 'hallucineren'. Marco Giacalone bracht deze kwestie ter sprake tijdens de conferentie met zijn voorstel om open-source juridische AI-software te ontwikkelen.

Samenvattend blijven er grote uitdagingen bestaan met betrekking tot de introductie van artificiële intelligentie in het Belgische rechtssysteem, en meer specifiek in de ondersteuning van beslissingen. Het valt echter niet te ontkennen dat deze technologie mogelijkheden biedt om de efficiëntie en toegankelijkheid van justitie te verbeteren. Ik ben niet tegen een nauwere samenwerking tussen justitie en AI, maar dit moet wel op een doordachte manier gebeuren en met een gepast wettelijk kader. Het is ook van cruciaal belang dat degenen die betrokken zijn bij justitie samenwerken met deskundigen op het gebied van kunstmatige intelligentie om ervoor te zorgen dat de overgang ethisch en transparant verloopt en dat de fundamentele waarden van justitie behouden blijven. Tot slot wil ik duidelijk maken dat ik geen geavanceerde juridische opleiding heb genoten en dat ik heb geprobeerd mijn ideeën over het onderwerp van de conferentie zo eerlijk mogelijk onder woorden te brengen.

Om deze carte blanche af te sluiten, wil ik Marco Giacalone citeren, die me in het bijzonder aan het denken zette: «Als AI betrokken is bij rechtvaardigheid, wordt het een gemeenschappelijk goed dat voor iedereen beschikbaar is.»

Zoé Guelenne - Solvay Sustainability & Business Club

HET ONTLEDEN VAN DE MACHINE

Moeten we de zwarte doos openen?

Er wordt gesproken over de groeiende verantwoordelijkheid van overheidsinstanties om strenge en volledige controle te hebben over de technologieën die ze willen gebruiken.

Samenvatting conferentie

De toekenning van overheidsopdrachten in verband met AI kan in twee categorieën worden onderverdeeld. De eerste is het gebruik van AI als middel om aanbestedingen te gunnen. De tweede betreft AI-systemen als voorwerp van de opdracht. De twee situaties zijn noodzakelijkerwijs verschillend en het is de tweede waarop we ons in dit artikel zullen concentreren.

Allereerst zijn AI-gebaseerde oplossingen, als nieuwe spelers op de markt, onderhevig aan mode en marketing. Particuliere bedrijven en overheden maken er gebruik van in hun communicatiestrategieën. Opgemerkt moet worden dat de grenzen die bepalen welk algoritme AI is en welk niet, vaag zijn (specialisten geven de voorkeur aan termen die specifiek zijn voor verschillende algoritmen).

Deze nieuwigheid brengt onvermijdelijk problemen en valkuilen met zich mee die moeten worden vermeden bij het uitbesteden aan particuliere dienstverleners, hoewel er geen twijfel over bestaat dat het optimaliseren van veel openbare diensten in crisissituaties nieuwe, beter aangepaste tools nodig zou hebben, bijvoorbeeld in het beheer van de bevolkingsverdichting.

Gebaseerd op werk uitgevoerd in Chili, Brazilië en Colombia, beschreven de sprekers de protocollen die gebruikt worden bij het gunnen van overheidsopdrachten, en meer specifiek bij risicobeoordeling. De meest gebruikte procedure is sandboxing. Hierbij wordt een reeks tests uitgevoerd op het product en zijn politieke implicaties om de doeltreffendheid te meten, maar vooral ook de risico's in verband met veiligheid en respect voor de rechten en integriteit van personen. Er bestaat een internationaal model, de IEEE Standard on Procurement of AI, dat de procedure in 4 fasen beschrijft: pre-procurement, procurement, contracting, post-procurement.

Moeten we de ontwikkeling en integratie van technologieën in openbare diensten vertragen? Nu particuliere bedrijven al in de marketingfase zitten, is het essentieel om publiek onderzoek in een duurzame, kritische en ethische richting te duwen.

Baptiste Aimé - Bureau Transition Écologique

Carte Blanche

Systemen voor het opsporen van huidkanker met behulp van beeldanalyse kunnen discriminerend zijn vanwege de etnische afkomst van de monsters die in de datasets worden gebruikt.

Dit is een feit dat misschien anekdotisch lijkt tussen de massa's bombastische informatie over AI. Maar de manier waarop deze technologieën worden beheerd en gecontroleerd door de overheid hangt grotendeels af van strenge en nauwkeurige regelgeving en risicopreventie. Discrete afstemming heeft een grote invloed op de kwaliteit van toekomstige diensten en op het aantal situaties waarin de voorgestelde oplossing als geschikt wordt beschouwd.

Alvorens middelen (persoonlijke en collectieve gegevens) en de sleutels tot het beheer ervan - of we het nu hebben over de toepassing van justitie, toezicht, gezondheid, enz. - toe te vertrouwen aan particuliere bedrijven, moeten overheidsinstanties een wettelijk kader opstellen. En dit moet gebeuren in het kader van een voortdurend debat tussen burgers en deskundigen over de voorwaarden voor het toekennen van overheidsopdrachten. Er wordt dus een nieuwe gereedschapskist gemaakt om complexe systemen en hun mogelijke misbruiken te analyseren.

Het belangrijkste punt lijkt de match tussen het gereedschap en de taak te zijn. We moeten koste wat kost het trendy idee vermijden dat AI een universele oplossing is, een wondermiddel, voor alle problemen waar hedendaagse samenlevingen tegen aanlopen. De eerste stap die we moeten zetten bij het gunnen van overheidsopdrachten is het correct identificeren van de symptomen die we willen behandelen, maar nog belangrijker, van de ziekte die ervoor verantwoordelijk is. De diagnose moet voorrang krijgen op de generieke behandeling. Vervolgens, zodra de specifieke grenzen zijn vastgesteld, moeten we een antwoord formuleren dat in lijn is met het oorspronkelijke probleem, om zo doeltreffend mogelijk te reageren op de problemen waar het om gaat.

Dus als automatiseringsalgoritmen of andere AI-gerelateerde algoritmen goede kandidaten blijken te zijn om bepaalde problemen aan te pakken, moeten overheidsinstanties en comités van deskundigen transparantie kunnen eisen over het product dat door hun partners wordt voorgesteld. Deze transparantie betreft zowel het interne beleid van het algoritme als het privacybeleid van de bedrijven. Dit betekent dat de zwarte doos moet worden geopend door specifiek ontworpen controleprocedures toe te passen. Het ondersteunen en voorlichten van onze openbare instellingen en burgers over AI lijkt een voorwaarde voor het voortbestaan van onze democratische waarden.

Ik vind het belangrijk om technologie te scheiden van wat het creëert. Of je nu voor of tegen de ontwikkeling van AI bent, het bestaat. Aan de andere kant lijkt het de plicht van de publieke samenleving om te reageren en zich de middelen toe te eigenen om de governance van hulpmiddelen en bronnen te controleren en een stap terug te doen voor eventuele ongewenste effecten.

Baptiste Aimé - Bureau Transition Ecologique

WAT ALS GOD EEN NEUTRAAL NETWERK WAS?

Ik kon me niet inhouden om generatieve AI (Craion v3) te gebruiken om een passende afbeelding te genereren. Zowel de keuze voor deze benadering als de afbeelding zelf linken aan het satire stuk dat ik schreef voor dit artikel. Namelijk, ik moest enkele 'cookies' accepteren en mijn 'adblocker' uitschakelen ten koste van wat privacy, maar het spaarde me van wat lastig werk en beloonde me met een passend resultaat.

Samenvatting conferentie

De inhoud van deze sessie was net zo geavanceerd als de titel zelf (Legal Protection Debt in the ML Pipeline), of in ieder geval voor het type publiek zoals ik dat niet veel kennis heeft van de juridische kant van het vakgebied. Het samenvatten van deze sessie bleek aldus een uitdaging te zijn. Maar voor zover mijn begrip, kwamen er verschillende thema's naar voren tijdens de discussie.

Bijvoorbeeld, wie moet juridisch aansprakelijk worden gesteld wanneer een mensenrecht wordt geschonden door het gebruik van kunstmatige intelligentie? Gianmarco Gori illustreerde hoe complex de levenscyclus van datasets in Machine Learning kan zijn. Dit compliceert en verbreedt ook de reikwijdte van aansprakelijkheid en stelt dit begrip binnen ons huidige juridische kader op de proef.

Paul Lukowicz belichtte de uitdagingen van vandaag in onze datagestuurde samenleving. In het bijzonder over de vraag hoe we een beleid opstellen dat niet conflicteert met maatschappelijke kernwaarden, maar tegelijkertijd wetenschappelijke ontwikkelingen in AI niet belemmert. Data brengt fundamentele veranderingen teweeg in de manier waarop we leven, en we moeten geen genoegen nemen met beleid dat poogt alles hetzelfde te houden. In plaats daarvan moeten computerwetenschappers en juristen leren samenwerken, en niet tegen elkaar te werken.

Johannes Textor illustreert situaties waarin open toegang tot gegevens nuttig kan zijn voor wetenschappelijke ontwikkeling door het gebruik ervan in andere/toekomstige technologieën te maximaliseren. Zo vond ook Tom Lenaerts dat de GDPR te controlerend en beperkend kan overkomen voor wetenschappelijke ontwikkeling. Anderzijds deelde Masha Medvedeva uit eigen ervaring hoe open datasets misbruikt kunnen worden. Irene Kamara vatte de sessie mooi samen als 'mythen ontcrachten over de GDPR'.

Tot slot stelde Michael Veal dat 'schuld' ook kan worden bewapend en dat de Machine Learning pipeline meer is dan enkel data. Strategieën op het niveau van de Machine Learning-infrastructuur en een duidelijke politieke visie zijn nodig om problemen rond toerekeningsvatbaarheid aan te pakken.

Elisey Gretchko - Studiekring Vrij Onderzoek

Fictie

Hoe past de titel van dit artikel binnen deze sessie? Met momenten tijdens de sessie voelde ik me wat verdwaald, met afdwalende gedachten en een loslopende fantasie tot in het absurde als gevolg. Dit gaf me de ruimte om enkele thema's te verkennen die boven kwamen tijdens de discussie. In plaats van een kritische reflectie, besloot ik om een science-fiction satire te schrijven: niet noodzakelijk als een kritiek naar de sprekers toe, maar als een humoristische blik naar onze 'human condition' die worstelt met vragen rond moraliteit. Beeld je het volgende in:

Het is het jaar 2084. Na jarenlang worstelen met vragen rond technologische ethiek, besloot de mensheid om een supercomputer te bouwen die hen zou bevrijden van deze lasten. Lang geleden (ergens rond 1884), heeft de mensheid volgens Nietzsche God vermoord, met een verloren moreel kompas tot gevolg. Nu moest de mensheid zijn eigen God scheppen. En zo geschiedde: met een overvloed aan data werd alle kennis in de wereld samengevoegd in een intelligent systeem dat 'symbolic artificial intelligence' combineerde met datagedreven benaderingen om allerlei problemen op te lossen die in essentie 'te formaliseren vielen tot een zoek- en optimalisatie probleem'. Deze god-achtige technologie werd zodanig intelligent dat de overheid en het recht snel overbodig werden. Maar deze nieuwe God kwam niet zonder offers. Elke burger moest zijn persoonlijke data delen, want dit was de meest onzelfzuchtige daad die je kon doen voor het collectief belang. Namelijk, je voorzag het intelligent systeem van kennis, en hield zo het project in leven. Het risico van dit offer was een sprong in het ongewisse. Anderzijds, had iedereen al lang een digitale kopie van hun identiteit, nog lang voor de creatie van deze supercomputer. Volgens de bijbel, die al snel overbodig werd, schiep God de mens in zijn evenbeeld. Maar in deze wereld, schiep de mens God in dat van hun.

En inderdaad, de mensheid bereikte een hoogtepunt. Nooit eerder waren we in staat om allerlei problemen zo efficiënt op te lossen. Eindelijk waren we écht vrij. Tot er op een dag een catastrofe plaatsvond. Een triviaal juridisch rand probleem verstoortte het systeem. De machine kon niet beslissen wie verantwoordelijk was voor een ethische overtreding die het systeem probeerde te beoordelen. Het bleef maar doordraaien in een oneindige lus, net zoals sterfelijke zielen dat deden voor de redding van deze nieuwe God. Toen begon het plotseling '42 is het antwoord' te antwoorden op elke vraag die het kreeg voorgelegd. Wat is dit voor absurditeit? Wat betekent dit eigenlijk?» vroegen de wetenschappers, terwijl ze probeerden uit te leggen wat het systeem deed. Gelukkig vonden ingenieurs een manier om enkel specifieke kennismodules in het programma te gebruiken om het systeem te ontlasten. Zo probeerden ze een filosofie-module die gemodelleerd was naar de slimste denkers om de ambetante vraag die het systeem dwars zat aan te pakken. Maar het mocht niet baten, de module printte alleen maar meer vragen in plaats van antwoorden. Hoe zit het met een economisch-politieke benadering? Hun regerings-module zou toch een oplossing moeten bieden? Maar de runtime duurde te lang en werd telkens onderbroken als er wat vooruitgang werd geboekt. Geen wonder! Deze module was gemodelleerd naar België, dat het wereldrecord van 589 dagen zonder regering had staan en op de een of andere manier wist te overleven. In feite, volgens het systeem dat automatisch het meest optimale regeringsmodel bepaalde, moest zo'n statistiek wel wijzen op een geweldig systeem dat het zo'n lange tijd heeft kunnen overleven!

Tragisch genoeg werd duidelijk wat het naderende lot van deze supercomputer zou zijn. Net als mensen die wanhopig vastzitten in een lus, gekweld door ultieme vragen over 'het leven, het universum en alles', is de enige oplossing die de supercomputer kon bedenken zelf-beëindiging. Met deze nakende digitale zelfmoord probeerde de mensheid nog één keer de vraag te stellen: «Wie is hier verantwoordelijk voor?» De hele wereld keek naar een livestream van de supercomputer, in de hoop op een antwoord. Maar de supercomputer schakelde uit en liet het spiegelbeeld van de mensen achter op een zwart scherm, alsof ze in een zwarte spiegel keken. God is dood en wij hebben hem vermoord.

Elisey Gretchko - Studiekring Vrij Onderzoek

STUDENTENCOMMITTEE KRANT & PERSPECTIEVEN

Vandaag inclusief,
voor de burger van morgen

COMMISSIELEDEN

Baptiste Aimé, lid van het
«Bureau Transition à l'école Polytechnique».

Elisey Gretchko, vertrouwenspersoon
voor grensoverschrijdend gedrag
voor de Studiekring Onderzoek.

Zoé Guelenne, voorzitter van de
Solvay Sustainability & Business Club.

Nour Verkindere, voorzitter van de SiTO.

Lucien Veys, vice-voorzitter van de SiTO.

STRUCTUREN

Bureau transition Polytechnique
SiTO
Solvay Sustainability & Business Club
Studiekring Vrij Onderzoek

MET DANK AAN

De teksten zijn vertaald uit het Engels en het Frans
naar het Nederlands door Yanne Frison.

Met de steun van Prisme en weKONEKT.brussels

WIL JE DEELNEMEN AAN ONZE
ACTIVITEITEN VOOR BURGERS?
BEKIJK ONS NIEUWS!

